

Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 19 december 2017
Portefeuillehouder(s) : wethouder Haring
Portefeuille(s) : Onderwijs
Contactpersoon : E. van Andel
Tel.nr. : 8267
E-mailadres : andel.e@woerden.nl

Onderwerp:

Adviesrapport 'Woerden verbindt - regionale samenwerking (techniek)onderwijs - bedrijfsleven'

Kennisnemen van:

Het proces dat in het afgelopen half jaar heeft plaatsgevonden rondom het vraagstuk hoe de samenwerking tussen het techniekonderwijs en het bedrijfsleven kan worden versterkt opdat er een betere aansluiting ontstaat tussen (technisch) onderwijs en de lokale, Woerdense, arbeidsmarkt.

Inleiding:

In deze raadsinformatiebrief informeren wij u, conform de toezegging (T-354) op de langetermijnagenda, over de ontwikkelingen rondom de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt op het gebied van techniek.

In juni van dit jaar hebben we u geïnformeerd over de eerste verkenning tussen de gemeente, het WTT (Woerdens Techniek Talent) en het voortgezet onderwijs in Woerden (zie 17R.00428). In deze verkenning werd helder dat alle partijen een sterk commitment voelen en hebben ze de intentie uitgesproken om meer gezamenlijk op te trekken in het borgen van een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. In deze gesprekken stond de basisgedachte om toe te werken naar een gezamenlijk delen van een moderne techniefaciliteit centraal. Het idee was dat een dergelijke faciliteit ruimte zou bieden aan scholen om technisch onderwijs aan hun leerlingen te verzorgen en daarnaast aan bedrijven om nascholingscursussen voor hun medewerkers aan te bieden.

Voordat deze richting verder kon worden uitgewerkt bleek naar aanleiding van de gesprekken dat meer inzicht nodig was in de exacte behoefte van de scholen en bedrijven, zowel op lokaal als in op regionaal niveau. Hierop is besloten tot een vervolgoopdracht, waarin de mogelijkheden voor een het versterken van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt nader zijn onderzocht. Deze vervolgoopdracht heeft geleid tot een advies waarin enkele concrete vervolgacties worden voorgesteld. In deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de resultaten van dit onderzoek en de stappen die wij naar aanleiding van dit advies willen zetten.

Procesverloop

Naar aanleiding van de resultaten van de inventarisatie in het eerste half jaar van 2017, concentreerde het onderzoek zich in de afgelopen maanden (augustus-november) op de volgende punten:

1. Meer inzicht verwerven in de activiteiten, behoeften én ideeën van het voortgezet onderwijs in Woerden als het gaat om bèta- en techniekonderwijs;
2. Meer inzicht in de wensen, ideeën en mogelijke bijdragen van techniekbedrijven in het WTT;
3. Inzicht in de (beleids)ontwikkelingen in het techniekonderwijs bij de relevante mbo-colleges, MBO Rijnland en ROC Midden Nederland, met extra aandacht voor het brede project CIV Smart Technology van MBO Rijnland.

Ad 1. Voortgezet onderwijs (vo)

Op beide vo-scholen heeft afzonderlijk van elkaar een interne werkconferentie op het terrein van technologie plaatsgevonden waar geïnterviewd is wat de ontwikkelingen en de behoeften van de scholen zelf zijn en welke (onderwijs)activiteiten daarbij passen. Beide scholen hechten belang aan een aanbod van techniekonderwijs dat aansluit op het vervolgonderwijs en op het bedrijfsleven. De scholen geven hier op hun eigen wijze invulling aan. Waar het Kalsbeek College het vmbo-techniekprofiel PIE (Produceren, Installeren, Energie) blijft aanbieden, gaat het Minkema College zich meer richten op techniekonderwijs binnen vmbo-tl (of: Mavo Tech). De vo-scholen zien beiden mogelijkheden in het bieden van techniek-gerelateerde keuzevakken voor het vmbo, die zowel toegankelijk zijn voor de theoretische leerweg, als voor vmbo-basis en vmbo-kader. De reden hiervan is dat deze keuzevakken minder complete faciliteiten vragen dan een technisch profiel dat doet en er geen uitgebreide examenprogramma's aan vastzitten. Daarnaast zien de vo-scholen mogelijkheden in het aanbieden van meer 'schone' technologie of 'smart technology' binnen het vmbo-tl en hechten de scholen waarde aan bedrijfsbezoeken, opdat leerlingen nadrukkelijker kennismaken het lokaal technisch bedrijfsleven. Voor bedrijven is dit een goede mogelijkheid zich bij de scholen en leerlingen te profileren. Een fysieke technische faciliteit wordt door de beide scholen op dit moment niet als eerste oplossingsmogelijkheid gezien, omdat hiervoor uit oogpunt van schaalgrootte en ook de deelname van de mbo-instellingen noodzakelijk is. Dat vraagt nog om verder overleg met deze instellingen. Prioriteit ligt voor hen nu bij het zorgen voor een betere aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt en het bijdragen aan een doorlopende leerlijn voor het technisch onderwijs.

Ad 2. Lokaal bedrijfsleven

Het WTT vertegenwoordigt in Woerden het lokaal technisch bedrijfsleven. Tijdens de verschillende overleggen heeft het bestuur van WTT aangegeven dat de behoefte aan technisch personeel bij het bedrijfsleven groot is en dat het steeds moeilijker is om aan goed geschoold personeel te komen. Zij achten het van groot belang dat kinderen al vroeg in hun schoolloopbaan kennismaken met vormen van technisch onderwijs. Verschillende WTT-projecten in het primair en het voortgezet onderwijs geven invulling aan deze doelstelling van WTT. Om meer inzicht te krijgen in de concrete behoefte van de bij WTT aangesloten bedrijven en in de bijdrage die het technisch bedrijfsleven eventueel zou kunnen bieden in het realiseren van de doelstelling (een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt), zet het WTT op dit moment een enquête uit onder zijn leden.

Ad 3. Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)

Een breed gedeelde conclusie van de inventarisatie van het afgelopen jaar is dat het middelbaar beroepsonderwijs een essentiële partner is in het verwezenlijken van een doorlopende lijn van onderwijs naar arbeidsmarkt. Het vmbo bereidt voor op het middelbaar beroepsonderwijs; het mbo bereidt voor op de arbeidsmarkt. Om die reden zijn de contacten met het MBO Rijnland (voorheen ID-College en hoofdlocatie in Gouda) versterkt en is de relatie met ROC Midden Nederland (hoofdlocatie in Utrecht) betreffende dit onderwerp aangehaald. Ook relevante partners in dit werkveld, zoals het Techniekpact, de Techniekraad en CIV Smart Technology (Centrum voor Innovatief Vakmanschap)¹ van het MBO Rijnland zijn betrokken bij onze ambitie om in Woerden een voorziening te realiseren waardoor het onderwijs de (lokale) arbeidsmarkt beter kan bedienen. De bestuurders van de beide mbo-scholen hebben aangegeven betrokken te willen zijn bij de ontwikkelingen die nu in Woerden spelen en hebben aangegeven actief mee te willen denken in het realiseren van onze doelstelling.

De activiteiten van CIV maken deel uit van het project 'Groene Hart Werkt!'², waar bedrijfsleven, onderwijs en overheid reeds samenwerken. Nu we beter inzicht hebben in de behoeften van scholen en bedrijfsleven, zullen we in dit samenwerkingsverband nadrukkelijk aandacht vragen voor een betere verbinding tussen vo, mbo en het Woerdens bedrijfsleven binnen onze regio.

¹ Het Centrum voor Innovatief Vakmanschap (CIV) Smart Technology is een dynamisch publiekprivaat samenwerkingsverband tussen bedrijven, overheden en het onderwijs rondom Smart Technology. Het CIV Smart Technology zet zich in voor de continue ontwikkeling van onderwijs in samenwerking met het bedrijfsleven (<http://civ-smarttechnology.nl/>).

² Groene Hart Werkt! is een samenwerkingsverband dat is opgestart vanuit de samenwerking tussen de gemeenten Woerden, Alphen aan de Rijn en Gouda. De wethouder van de gemeente Woerden is de trekker van dit netwerk. Inmiddels hebben meer gemeenten in het Groene Hart zich aangesloten. Het doel is het versterken van de economie in deze regio. Groene Hart Werkt! brengt verschillende belangen bij elkaar en verbindt. Het bedrijfsleven, onderwijs- en onderzoeksinstituten en overheid verstevigen de samenwerking, delen hun kennis en netwerk, en stimuleren samen kansrijke (regionale) projecten (<http://www.groenehartwerkt.nl/>).

Kernboodschap:

Advies

In de afrondende fase van de inventarisatie is door alle betrokken partijen geconcludeerd dat de behoefte van de arbeidsmarkt in en om Woerden leidend is in het vraagstuk rondom techniekonderwijs. In de regio Utrecht-west zijn veel techniek-gerelateerde bedrijven gevestigd die moeten opereren op een krappe arbeidsmarkt voor technisch personeel. De verwachting voor de komende jaren is dat vraag en aanbod niet (voldoende) op elkaar aansluiten, waardoor het voor (technische) bedrijven moeilijk is geschoold personeel te vinden.

Om hier het hoofd aan te bieden, wordt geadviseerd de samenwerking te zoeken met bestaande samenwerkingsprojecten en te zorgen voor regionaal draagvlak; draagvlak van zowel overheden, als van het bedrijfsleven als van het onderwijs. Om dit te bereiken worden de volgende adviezen gedaan:

1. Bestuurlijk initiatief voor regionale actie vanuit Woerden – het Groene Hart/Utrecht-west;
2. Initiëren van een gecoördineerd activiteitenprogramma onderwijs-bedrijfsleven;
 - Versterken en ondersteunen vo-scholen in bèta-techniekonderwijs en verbinding met bedrijven
 - Structurele uitbreiding regionale samenwerking vo-mbo
 - Adopteren model van satellietlabs
3. Faciliteren van het programma met een kernlocatie in Woerden;
4. Voorbereiden meerjarig financieringsaanvraag en betrekken fondsen;
5. Tweefasen aanpak met een snelle start op beperkte schaal.

Ad 1. Bestuurlijk initiatief voor regionale actie vanuit Woerden – het Groene Hart/Utrecht-west

Het vraagstuk om de aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs te versterken is een regionaal vraagstuk. Als gemeente Woerden hebben we een verkenning gedaan naar de behoeften op gebied van techniek in het onderwijs en op de arbeidsmarkt van het vo, het mbo en het bedrijfsleven op. Voor het vervolg is het van belang het initiatief te nemen voor een regionale aanpak. Een vervolgstap naar aanleiding van dit advies is dan ook (bestuurlijke) samenwerking te zoeken met de gemeenten in onze regio (Oudewater, Montfoort, Bodegraven, De Ronde Venen en IJsselstein/Nieuwegein).

Ad 2. Initiëren van een gecoördineerd activiteitenprogramma onderwijs-bedrijfsleven

Het advies is gericht op het inzetten van een gecoördineerd activiteitenprogramma onderwijs-bedrijfsleven en over te gaan van gezamenlijk overleg naar het opzetten van gezamenlijke activiteiten. Woerden kan dit niet alleen, maar heeft hierbij de regio nodig. Niet alleen de ons omliggende gemeenten, maar ook het regionaal bedrijfsleven, het voortgezet onderwijs en vooral ook het middelbaar beroepsonderwijs. Deze laatste zorgt voor de uiteindelijke aansluiting met het bedrijfsleven en leidt leerlingen op tot beroepskrachten voor de arbeidsmarkt. Een organisatie die werkt voor zowel de scholen als het bedrijfsleven kan synergie halen uit reeds bestaande netwerken, zoals Woerden Werkt!, Groene Hart Werkt! maar ook de ontwikkelingen rondom het Tech-College van ROC Midden Nederland en de samenwerking rondom CIV Smart Technology. De zogenaamde satellietlabs waar CIV Smart Technology mee werkt spreken hierbij in het bijzonder aan. Dit betreffen praktijklocaties bij bedrijven die beschikbaar worden gesteld voor techniekonderwijs voor dan wel leerlingen van het mbo, dan wel leerlingen voor het vo. Een dergelijke werkwijze kan een kans van slagen hebben mits er voldoende draagvlak is bij gemeenten, scholen en bedrijven om hier verder invulling aan te geven.

De eerste stappen hiervoor zijn gezet in de verkenning die is uitgevoerd en alle betrokkenen hebben aangegeven een rol te willen spelen in een verdere gezamenlijke ontwikkeling van activiteiten om de aansluiting tussen (technisch) onderwijs en bedrijfsleven in de regio te versterken.

Ad 3. Faciliteren van het programma met een kernlocatie in Woerden

Dit deel van het advies betreft het zorgen voor zichtbaarheid en herkenbaarheid van waaruit het activiteitenprogramma zou moeten worden gecoördineerd. De functie van een dergelijke locatie is op dit moment vooral een centrale locatie van waaruit coördinatie plaatsvindt en waar mogelijkheden zijn voor eventuele demonstratie en promotieactiviteiten van bedrijven voor scholen, voor hun toekomstige werknemers. Een locatie moet hiervoor nog worden gevonden.

Ad 4. Voorbereiden meerjarig financieringsaanvraag en betrekken fondsen

In een eerste opzet wordt in het advies een indicatie gegeven van de kosten van een (meerjaren)programma. Benadrukt wordt dat voor de eerste jaren financiering van verschillende partijen

gewenst is en dat daarnaast financiering vanuit externe fondsen noodzakelijk is. Op dit moment zijn hier verschillende mogelijkheden voor, zoals in het advies wordt beschreven. Op het moment dat het aan de orde is, is het van belang dat dit gebeurt in samenspraak met de regio. De indicatie voor de geraamde kosten (€120.000 per jaar) die in het advies wordt gegeven betreft de inzet van een kennismakelaar/ coördinator, het inrichten van een kernlocatie en het bieden van een activiteitenprogramma.

Ad 5. Tweefasen aanpak met een snelle start op beperkte schaal

Het programma van deze omvang, zoals in de vorige vier punten naar voren kwam, kan niet op zeer korte termijn geheel tot stand komen; dit vraagt voorbereiding. Tegelijkertijd realiseren we ons dat er reeds activiteiten lopen bij scholen, bij bedrijven en bij het WTT op het gebied van de aansluiting technisch onderwijs-arbeidsmarkt die continuïteit vragen. Het streven is een versterking van die aansluiting opdat het onderwijs via een ketenbenadering de arbeidsmarkt beter kan bedienen (vo-mbo-arbeidsmarkt). In het advies wordt daarom gesproken van een aanpak in fasen. In de startfase staat de inzet op de korte termijn centraal. Gedacht wordt aan een periode van 6 tot 9 maanden waarvan een voorfinanciering geraamd wordt op €50.000 tot €70.000 (los van subsidieregelingen en fondsen waar aanspraak op gemaakt zou kunnen worden). De twee sporen die in het advies genoemd worden in deze eerste fase, kunnen parallel aan elkaar worden ingezet: het uitwerken van een meerjarenprogramma en het voorbereiden van de financiering kan starten op het moment dat regionaal voldoende draagvlak is voor samenwerking. Zodra de voorbereiding in de eerste fase verricht is, kan worden overgegaan naar de realisatiefase, waar een regionale samenwerking tussen (techniek)onderwijs en bedrijfsleven werkelijk tot stand wordt gebracht.

Financiën:

In het advies worden de kosten voor het voorgestelde programma geraamd op € 120.000 per jaar. Opgemerkt is dat de aanpak zoals deze wordt voorgesteld regionaal moet worden opgepakt in samenwerking met de gemeenten in de regio en de relevante partners in het onderwijs en het bedrijfsleven. Daarnaast zijn er mogelijkheden om verschillende fondsen en subsidieregelingen in te zetten.

Voor de startfase (de eerst zes tot negen maanden) worden de kosten geraamd op €50.000 tot €70.000. Dit vraagt een voorfinanciering. De middelen voor 2018 binnen het onderwijsbudget zijn beperkt en structureel voorziet de begroting niet in middelen die kunnen worden ingezet voor het voorgestelde programma. Derhalve kan het college op dit moment geen voorstel doen voor de gevraagde inzet om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken volgens het programma dat ons wordt geadviseerd via het bijgevoegde adviesrapport.

Desondanks voelen we ons beleidsmatig op enige wijze verplicht de ingezette koers voort te zetten en het draagvlak in de regio verder uit te bouwen. In eerste instantie zullen wij daarom het gesprek aangaan met de regiogemeenten en zullen we onze contacten met de mbo's waar onze leerlingen vooral (technisch) onderwijs volgen intensiveren. Onze inzet en activiteiten in dit stadium stemmen wij af met het bestuur van het WTT, de partij die het (technisch) bedrijfsleven in Woerden vertegenwoordigt en met wie wij gedurende dit gehele proces nauw contact hebben onderhouden.

Vervolg:

Participatietraject

Tijdens het gehele proces is nauw samengewerkt en afgestemd met de bestuurders van de scholen voor voortgezet onderwijs in Woerden en met het bestuurders van het WTT. Met het oog op de directe betrokkenheid van deze partners hebben we hier gedurende het gehele proces veel waarde aan gehecht. Deze partners zijn ook meegenomen in het uiteindelijke advies dat nu voorligt.

Draagvlak verder vergroten

De ingezette koers geven we graag een vervolg, juist gelet op het belang dat het bedrijfsleven en scholen hechten aan een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Gebleken is dat een lokale aanpak niet tot het gewenste resultaat leidt. De mbo-scholen leiden immers op voor het bedrijfsleven. De technische opleidingen waar leerlingen uit Woerden onderwijs volgen zijn gevestigd in Gouda (MBO Rijnland) en in Utrecht/Nieuwegein (ROC Midden Nederland). Zij zijn de verbindende schakel tussen het vo en het bedrijfsleven. Verschillende programma's op het gebied van technisch onderwijs zijn op de mbo's reeds ingezet en we willen hier meer op aansluiten.

Onze eerste vervolgactie is het organiseren van een bestuurlijk overleg met de regiogemeenten en met de provincie. Daarnaast gaan we in gesprek met de bestuurders van de mbo's (met wie wel reeds goede contacten bestaan) om de regionale samenwerking te versterken en concrete afspraken te maken over het voortbouwen van bestaande structuren (zoals het samenwerkingsverband CIV en de aanpak van techniekonderwijs op het Tech College van ROC Midden Nederland). We blijven in gesprek met de vocholen in Woerden om de keten tussen vo, mbo en bedrijfsleven verder te stimuleren.

Bijlagen:

Adviesrapport 'Woerden verbindt - Regionale samenwerking (techniek)onderwijs – bedrijfsleven' (17.024950)

De secretaris

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer

WOERDEN VERBINDT

Advies

Regionale samenwerking (techniek)onderwijs - bedrijfsleven

**In opdracht van de Gemeente Woerden
en de Stichting Woerdens Techniek Talent**

December 2017
Frank Buskermolen - MILLS Development

Versie : definitief (1.0)
T.b.v. : opdrachtgever

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding	3
2 Stand van zaken WTT en vervolg	4
2.1 Focus van faciliteiten naar activiteiten	4
2.2 Behoeften en ideeën vo-scholen en WTT bedrijven	4
2.2.1 Verslag Minkema en Kalsbeek College	4
2.2.2 Behoeftes bedrijven WTT	5
2.3 Actuele ontwikkelingen in het (technisch) mbo	5
2.4 Relevante regionale en landelijke initiatieven voor het techniekonderwijs	6
2.5 Samenvatting en conclusies slotoverleg	6
2.5.1 Behoeftes aan een regionaal initiatief	6
2.5.2 Verbinding met lopende initiatieven	7
3 Advies	7
3.1 Inleiding	7
3.2 Onderdelen van het advies	8
3.2.1 Bestuurlijk initiatief voor regionale actie vanuit Woerden – Groene Hart	8
3.2.2 Een centraal gecoördineerd activiteitenprogramma onderwijs-bedrijven	8
3.2.3 Kernlocatie in Woerden voor coördinatie en deel van de activiteiten	11
3.2.4 Voorbereiden meerjarige financieringsaanvraag en betrekken fondsen	11
3.2.5 Twee fasen-aanpak: snelle start lokaal naast voorbereiding compleet gefinancierd	12
4 Volgende stappen met het advies	13
5 Tot slot	13
6 Samenvatting advies in 5 stappen	14
7 Bijlagen	15
7.1 Referenties	15
7.2 Bijlage: vraagstelling gemeenteraad eind 2016 m.b.t. techniekonderwijs in Woerden	15
7.3 Bijlage: vmbo profielen landelijk	16
7.4 MBO Rijnland – Partners project Smart Technology	17

Voorwoord

Dit advies is opgesteld in opdracht van de wethouder onderwijs en economie (o.a.) gemeente Woerden. Deze opdracht is de uitkomst van een aantal overleggen met de scholen voor voortgezet onderwijs en het bestuur van het Woerdens Techniek Talent, eerder in 2017. Het advies is een aanzet voor concrete stappen om het bèta-techniekonderwijs en de belangstelling voor techniek voor de regio te behouden en te versterken, in het belang van zowel het bedrijfsleven als de jongeren. In dit advies wordt voor een aantal punten verwezen naar eerdere documenten als referentie (ref.), om herhaling uit deze stukken te voorkomen. In bijlage 1 zijn deze andere documenten genoemd.

1 Inleiding

Onder de vlag van het Woerdens Techniek Talent (WTT) ontmoeten onderwijs en bedrijfsleven elkaar zowel aan de vergadertafel als bij vele activiteiten. Alle activiteiten zijn gericht op de interesse van jongeren voor technologie en op de toekomst van het techniekonderwijs. Uiteindelijk gaat het alle betrokken om de talentontwikkeling van jongeren en de werkgelegenheid in de innovatieve technieksector, optimaal gebruik makend van de mogelijke samenwerking tussen het onderwijs en het bedrijfsleven.

Hier is landelijk al jaren in heel Nederland veel aandacht voor, bij zowel de overheden op alle niveaus als bij het onderwijs en het georganiseerd bedrijfsleven. De toepassing van technologie komt daarbij steeds meer centraal te staan: denkend en werkend vanuit de vraag wat technologie kan betekenen in onze maatschappij. Niet voor niets is er veel aandacht voor, omdat er tussen onderwijs en arbeidsmarkt al jaren een aantal 'frictie'-vraagstukken speelt. Er zijn nog steeds (specifieke) tekorten op de techniek gerelateerde arbeidsmarkt. Ook zijn er nog steeds kwalitatieve aansluitingsproblemen tussen het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven. In Woerden wordt deze spanning en de urgentie met name gevoeld door de bedrijven vertegenwoordigd in het WTT. Tegelijkertijd heeft het voortgezet onderwijs als funderend onderwijs te maken met onder meer de vernieuwing van het vmbo en het verschuiven van de studievoorkeuren van jongeren. Deze verschuiving is in het vmbo niet in de richting van technische studieprofielen, maar in de richting van niet-technische richtingen als zorg, welzijn, economie, welzijn, kunst en (nieuwe) media. Ook wordt de vmbo-theoretische leerweg (mavo) meer populair. In het havo en vwo hebben de inspanningen landelijk wel geleid tot een grotere populariteit voor bèta profielen (vakkenpakketten) zoals natuur & techniek en natuur & gezondheid. Zonder dat deze overigens hebben geleid tot veel meer keuzes voor technische vervolgopleidingen.

2 Stand van zaken WTT en vervolg

In dit kader heeft het WTT met het Woerdense voortgezet onderwijs (het Kalsbeek College en het Minkema College) en de gemeente het overleg dit jaar geïntensiveerd n.a.v. recente ontwikkelingen. Vanaf januari 2017 heeft daarbij het idee centraal gestaan van betere, gebundelde faciliteiten voor techniekonderwijs, scholing en promotie. Voor dit initiatief is in januari een notitie opgesteld (ref. 1) n.a.v. de vraagstelling van de gemeenteraad (bijlage 1) en is er in juni gerapporteerd voor de gemeenteraad (ref.2)

2.1 Focus van faciliteiten naar activiteiten

Aan het eind van het voorjaar 2017 werd duidelijk dat één centrale techniekfaciliteit in Woerden geen doel op zich zou moeten zijn en onvoldoende zou bijdragen aan de oplossing van het vraagstuk. Daarmee is het denken in deze richting minder centraal komen te staan. Ook werd duidelijk dat de scholen en de bedrijven in het WTT nog te weinig inzicht hadden in elkaars behoeften en activiteiten. Wat in het overleg ook naar voren bleef komen is de noodzaak om naar de regio 'groot Woerden' te kijken, meer regionaal. Dit heeft te maken met een aantal factoren. Eén daarvan is de beperkte omvang van het lokale techniekonderwijs. Een tweede is het feit dat het beroepsonderwijs, het (technisch) mbo regionaal georganiseerd en georiënteerd is. En het zijn de ROC's die feitelijk de gediplomeerde vakmensen afleveren voor de bedrijven. Als derde telt het gegeven dat veel goede voorbeeldinitiatieven voor de stimulering van het techniekonderwijs elders in het land regionaal georganiseerd zijn, zeker buiten de grote steden.

Afgesproken is om op drie punten meer inzicht te krijgen:

- de activiteiten, behoeften én ideeën van het voortgezet onderwijs (Minkema- en Kalsbeek College met name) als het gaat om bèta- en techniekonderwijs; hiervoor is in elke school een overleg/brainstormsessie gehouden in augustus/september jl.
- de wensen, ideeën en mogelijke bijdragen van techniekbedrijven in het WTT; hiervoor heeft het bestuur deze informatie verzameld in gesprek met de leden.
- de (beleids)ontwikkelingen in het techniekonderwijs bij de relevante mbo-colleges, MBO Rijnland (voorheen ID College) en Midden Nederland, met extra aandacht voor het brede project Smart Technology van MBO Rijnland (ref. 5).

2.2 Behoeften en ideeën vo-scholen en WTT bedrijven

2.2.1 Verslag Minkema en Kalsbeek College

In beide scholen is in augustus/september een intern overleg geweest over het techniek-/technologie onderwijs in dit kader. Management en docenten hebben de huidige activiteiten, behoeften en ideeën m.b.t. dit onderwijs besproken en er kort verslag van gedaan. Daarbij zijn de uitkomsten deels verschillend. Dit komt met name door het feit dat het Kalsbeek het vmbo-techniekprofiel PIE (Procuceren, Installeren en Energie) blijft aanbieden en het Minkema de complete vmbo-techniekprofielen basis/kader niveau zoals bekend gaat uitfaseren. Beide scholen blijven wel betrokken bij het beta-/techniekonderwijs meer in de breedte, ook voor het vmbo-TL en havo/vwo. Met de scholen is ook gesproken over techniek gerelateerde keuzevakken in het vmbo voor niet-techniekprofielen, zoals Dienstverlening en Producten, Zorg en Welzijn, Economie en Ondernemen.

In het Kalsbeek is de wens van meer moderne ('smart') techniefaciliteiten binnen de school besproken (het technothek idee), wat te verbinden is aan de mbo richting Smart Technology van het MBO Rijnland. Bedrijfsbezoeken in Woerden worden voor het techniekonderwijs als waardevol ervaren (leerjaren vmbo en havo 2-3-4), maar niet altijd makkelijk te organiseren met de bedrijven. Techniek-gerelateerde keuzevakken voor het vmbo-TL is op beide scholen besproken als mogelijk en wenselijk. Deze keuzevakken vragen minder complete faciliteiten omdat er geen uitgebreide examenprogramma's aan vast zitten.

2.2.2 Behoeftte bedrijven WTT

Het bestuur van het WTT signaleert een grote behoefte onder haar leden van goed geschoold technisch personeel. Dit blijkt onder meer uit de continue inventarisatie van de opleidingsplaatsen die de bedrijven aanbieden aan de mbo-opleidingen. Naast het WTT inventariseren de opleidingsfondsen van de brancheorganisaties deze plaatsen ook. De ervaring is dat het mbo-aanbod hier niet op aansluit, met name niet kwantitatief met voldoende gediplomeerde technisch mbo-ers. Dit remt de economische groei van de bedrijven. Een aantal van de WTT bedrijven is al langer bereid om haar scholingsactiviteiten in een meer centrale faciliteit onder te brengen i.s.m. elkaar en met het mbo. De risico's die het WTT ziet als een dergelijk initiatief niet van de grond komt is beschreven onder paragraaf 2.5.1.

2.3 Actuele ontwikkelingen in het (technisch) mbo

Het technisch mbo in de regio Woerden/Utrecht West en Groene Hart investeert ook in de vernieuwing van haar onderwijs. In dit kader zijn de activiteiten in het techniekonderwijs met name MBO Rijnland (o.a. Gouda en Zoetermeer) en ROC Midden Nederland (Nieuwegein) relevant.

CIV Smart Technology MBO Rijnland

Bij het MBO Rijnland loopt onder meer het brede project Smart Technology, samen met ca. twintig partners (bedrijven, gemeenten, onderwijsinstellingen, brancheorganisaties in de technologiesector). Onder de partners zijn ook de gemeente Woerden en het WTT en een aantal bedrijven uit het Groene Hart. Dit programma van onderwijsvernieuwing loopt tot 2019 en de mogelijkheden voor verlenging worden waarschijnlijk nader verkend. Het combineert een aantal activiteiten: een moderne mbo-4 opleiding Technicus Engineering Smart Technology met een link naar ICT opleidingen, mbo- keuzedelen (Smart Technology, Smart Welding, Virtual Reality etc.), docenten trainingen/stages en zg. leven lang ontwikkelen trajecten. De onderwijsaanpak is anders dan traditioneel via de inzet van verschillende onderwijsfaciliteiten, praktijklabs in diverse vormen en op diverse locaties, met name bij bedrijven en op projectlocaties. Het project werkt ook aan de doorstroom vo-mbo en mbo-hbo. Inhoudelijk zoekt het programma de 'crossovers' van multidisciplinair techniekonderwijs met allerlei toepassingsgebieden, die techniek weer aantrekkelijk kunnen maken voor jongens en meisjes. Aan het initiatief werken veel bedrijven mee uit het Groene Hart. Het bestuur van het MBO Rijnland heeft aangegeven vooral in het kader van dit Centrum voor Innovatief Vakmanschap de verbinding met Woerden te willen zoeken. Aan deze verbinding kan volgens betrokkenen in de naaste toekomst meer invulling worden gegeven, voor de ontwikkeling van het CIV in combinatie met oplossingen voor het vraagstuk techniekonderwijs regio Woerden.

Initiatieven ROC Midden Nederland

In Nieuwegein werkt ROC MN aan de doorontwikkeling van de Tech Campus van ROC Midden Nederland. Ook hier wordt op een moderne manier gewerkt met combinaties van techniek afdelingen in cross-overs om studenten in gemengde disciplines op te leiden. Het ICT College werkt (bijvoorbeeld) recent samen met de vmbo-techniek-opleiding van het naastgelegen Anna van Rijn College aan de vmbo-mbo doorstroom. Midden Nederland heeft reeds verkennende gesprekken met Kalsbeek college en Minkema College gevoerd. Er zijn vervolggelassen gesprekken gepland voor concrete ondersteuning en invulling van techniek onderwijs en oriëntatie (vmbo-TL techniekbreed voor het Minkema College, Techniekoriëntatie-activiteiten vmbo-TL en verkenning keuzevakondersteuning met Kalsbeek). De directie van Midden Nederland is bereid mee te denken en te werken in het Woerdense vraagstuk van het techniekonderwijs en de behoeften van de bedrijven en heeft ideeën over de regie regionaal. Het ROC geeft de verbinding vmbo-mbo én bedrijfsleven (recent) extra aandacht, o.a. via de inzet van programmamanagers vmbo-mbo. Ook faciliteert Midden Nederland (ter illustratie) één of meer v.o. scholen van buiten Nieuwegein door een deel van het v.o.-techniekonderwijs in Nieuwegein te verzorgen.

2.4 Relevante regionale en landelijke initiatieven voor het techniekonderwijs

De laatste decennia heeft het techniekonderwijs ook landelijk veel aandacht gekregen, onder meer door de inspanningen van het Platform Bèta Techniek, het Techniek Pact en Techniek Talent Nu vanuit de overheid, de technische brancheorganisaties en sociale partners. Dit heeft geleid tot uiteenlopende (regionale) initiatieven tussen bedrijven, onderwijs/onderzoekinstellingen en gemeenten om zowel de interesse voor techniek als het feitelijk aantal geschoolden te vergroten. In de rapportages van de genoemde organisaties voor de verschillende onderwijssectoren (vmbo basis/kader en TL, mbo, hbo, wo) zien we diverse geslaagde stimuleringsprogramma's. Deze hebben elk hun eigen specifieke (regionale) insteek en organisatievorm. Wat daarin duidelijk wordt is dat er veel ideeën en oplossingen beschikbaar en uit te wisselen zijn. Het blijkt voor iedere regio maatwerk te zijn, om de initiatieven voor het techniekonderwijs op een duurzame manier te bundelen in een specifiek samenwerkingsverband en met een eigen programma.

2.5 Samenvatting en conclusies slotoverleg

Bovenstaande bevindingen zijn op 9 oktober jl. besproken in het meest recente overleg tussen de WTT bestuur, het Minkema- en Kalsbeek College en de wethouder. Daarin is geconcludeerd dat de behoefte van de arbeidsmarkt in en om Woerden (waaronder de vraag van Woerdense bedrijven) leidend is in dit vraagstuk van het techniekonderwijs. De regio Utrecht West waar Woerden deel van uit maakt kent veel techniek-gerelateerde bedrijven. Zij moeten opereren op een krappe arbeidsmarkt voor technisch personeel, waar de komende jaren vraag en aanbod naar verwachting niet aansluiten.

2.5.1 Behoeftte aan een regionaal initiatief

Geconstateerd is dat het technisch vmbo eerder krimpt dan groeit, de aantallen relatief klein zijn per school (per richting) en dat samenwerking met het mbo regionaal noodzakelijk is. Ook dienen de huidige promotie- en stimuleringsmaatregelen voor het techniekonderwijs meer gebundeld en

uitgebreid te worden. Als deze extra activiteiten niet van de grond komen, zien de techniekbranches zich volgens de bedrijven nog meer genoodzaakt het onderwijs zelf te gaan organiseren. Ter toelichting: voor het bedrijfsleven, grotendeels in het mkb, is de nood heel hoog om aan voldoende en gekwalificeerd technisch personeel te komen. Wat dreigt te gebeuren zonder regie of een 'masterplan' voor dit schaarste-vraagstuk is versnippering in (lokale) deeloplossingen. Bijvoorbeeld in de vorm van goed bedoelde maar beperkte, minder structurele scholingsinitiatieven en investeringen van bedrijven zelf (ondersteund door branches), zonder verbinding met de onderwijsketen en zonder gebruik te maken van synergie, bestaande kennis en middelen en meerjarige arbeidsmarktgegevens. Begrijpelijk, maar minder duurzaam en, als ze erg commercieel worden opgepakt door 'de markt', te duur zonder inzet en bundeling van de bestaande scholingsfaciliteiten. En dergelijke initiatieven maken de investeringen van het technisch mbo minder rendabel.

Het streven zou moeten zijn om technisch personeel in de regio op te leiden en door te laten stromen naar de bedrijven. Hierdoor hoeven de bedrijven minder landelijk dan wel in het buitenland te werven (wat soms al gebeurt). De gemeente Woerden en partnergemeenten in het WTT spelen met de provincie een belangrijke rol in het regionale beleid. Zij hebben hun (gedeelde) verantwoordelijkheid voor zowel de bedrijvigheid en arbeidsmarkt als voor een deel van het onderwijsbeleid in de regio en de samenhang daartussen. De behoefte aan een breed regionaal actieplan is uitgesproken, met een belangrijke rol voor de ROC's als diplomerende organisaties. Om impact te hebben is een voldoende groot regionaal initiatief noodzakelijk. Dat initiatief zou gebruik moeten maken van de landelijke ervaringen van andere samenwerkingsprojecten onderwijs-bedrijfsleven bij de hierboven genoemde instanties (zie 2.5). Vanuit financieel perspectief is de verwachting dat alleen een dergelijk breed gedragen meerjarig initiatief in aanmerking kan komen voor externe ondersteuning en financiering vanuit diverse fondsen.

2.5.2 Verbinding met lopende initiatieven

Omdat er al diverse (brede) initiatieven met veel bekende partners lopen in de regio Groene Hart, zoals het CIV van MBO Rijnland, is het zaak om daar vanuit Woerden meer verbinding mee te maken. Een uitsluitend 'Woerdens' initiatief is gezien de beperkte lokale schaal niet kansrijk. De regionale organisatie van het mbo, de gedeelde problematiek met andere gemeenten, de goede ervaringen met regionale initiatieven en de noodzakelijke verbinding met bestaande programma's wijzen allemaal in de richting van een regionale aanpak. Het leggen van de verbinding met een aantal (kleinere) gemeenten ten westen van Utrecht in het Groene Hart, in samenspraak met de gemeente Utrecht, het Utrechtse onderwijs en de provincie heeft daarbij de voorkeur.

3 Advies

3.1 Inleiding

Op basis van de bovenstaande bevindingen van de gemeente Woerden, het WTT en de vo-scholen, besproken uit de recente overleggen is het volgende advies tot stand gekomen. Het advies richt zich

op de oplossing van het vraagstuk zoals eerder verwoord (bijlage 6.1) door de gemeenteraad en bevestigd door het WTT: hoe kan in (de regio) Woerden het techniekonderwijs geborgd worden voor de middellange en de lange termijn (5 tot 15 jaar), op de verschillende niveaus van het vmbo en het mbo, waarbij de aansluiting met de arbeidsmarkt wordt behouden, gegeven de lokale en regionale ontwikkelingen en die in het onderwijs. En op welke bestuurlijke en bedrijfsmatige wijze zou het borgen vorm moeten worden gegeven?

3.2 Onderdelen van het advies

Het advies is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

1. Bestuurlijk initiatief voor regionale actie vanuit Woerden – het Groene Hart/ Utrecht-West
2. Initiëren van een gecoördineerd activiteitenprogramma onderwijs-bedrijven
 - Structurele uitbreiding regionale samenwerking vo-mbo-bedrijfsleven
 - Adopteren model van satellietlabs
 - Versterken en ondersteunen vo-scholen in bèta-techniekonderwijs en verbinding bedrijven
3. Faciliteren van het programma met/vanuit een kernlocatie in Woerden
4. Voorbereiden meerjarige financieringsaanvraag en betrekken fondsen
5. Tweefasen aanpak met snelle start op beperkte schaal

3.2.1 Bestuurlijk initiatief voor regionale actie vanuit Woerden – Groene Hart

Het onderwijs en arbeidsmarkt-vraagstuk van het techniekonderwijs en de bedrijven speelt voor de regio Groene Hart c.q. Utrecht-West in en om Woerden. De lokale en provinciale overheden hebben op beide beleidsterreinen onderwijs en werkgelegenheid/vestigingsklimaat hun verantwoordelijkheid. Daarom is het aan te bevelen dat de gemeente Woerden het initiatief neemt voor een regionale aanpak. Een initiatief waarin samengewerkt wordt met de gemeenten Montfoort, Oudewater, Bodegraven en mogelijk Ronde Venen aan de noord-westflank en IJsselstein/Nieuwegein aan de zuidflank. Afstemming met de gemeente Utrecht en de provincie maakt deel uit van dit initiatief. Het initiatief bestaat uit het bijeenbrengen van het regionale v.o., mbo en bedrijfsleven voor een aanvullend regionaal actieprogramma. De overheden zijn zich bewust van bestaande netwerken, samenwerkingsverbanden en projecten zoals bijvoorbeeld het CIV van MBO Rijnland. Het actieprogramma is bij voorkeur hieraan verbonden, aanvullend of complementair. Dit bestuurlijke initiatief zoekt (uiteeraard) aansluiting bij provinciale gremia/programma (EBU o.a.), bij het Techniepact, Techniek Talent NU en brancheorganisaties en –fondsen.

3.2.2 Een centraal gecoördineerd activiteitenprogramma onderwijs-bedrijven

In de afgelopen tijd is er veel geïnvesteerd in overleg, het bespreken van de huidige situatie in het onderwijs en van de ambities het bedrijfsleven om het techniekonderwijs te versterken. Toch is veel overleg en zijn veel initiatieven fragmentarisch. Er zijn veel bilaterale contacten en initiatieven tussen onderwijsinstellingen, gemeenten en bedrijven, (en in Woerden) binnen en buiten het WTT verband.

Inmiddels is duidelijk geworden dat er een volgende stap van overleg naar gezamenlijke activiteiten gemaakt moet worden. Waarbij de techniek-promotie en scholingsactiviteiten meer gebundeld en gecoördineerd moeten gaan worden om verder te komen. Dit vraagt om het uitwerken van één

veelzijdig maar gezamenlijk actieprogramma met een coördinerende instantie/coördinator, voor het onderwijs en bedrijfsleven samen. Deze coördinator kan mogelijk ook de rol van kennismakelaar voor de bedrijven vervullen, zoals dat recent in Gouda met ondersteuning van de gemeente is gerealiseerd. Voor een indicatie voor de diverse activiteiten: zie ook (ref. 1) de Notitie Ruimte voor Techniek. Om dit programma goed voor te bereiden, uit te voeren en te verantwoorden is een beperkte maar slagvaardige uitvoeringsorganisatie nodig. Een dergelijke organisatie werkt voor de scholen en het bedrijfsleven samen, behaalt synergie uit de bestaande netwerken en contacten, die mensen en middelen efficiënt samenbrengt vanuit de gezamenlijke programmadoelstelling. Deze organisatie kan zich ook verbinden aan organisaties die vanuit Economische Zaken actief zijn, zoals Woerden Werkt en Groene Hart Werkt.

Om structureel effect te hebben voor het onderwijs en de bedrijven is een meerjarig activiteitenprogramma nodig met een looptijd van minimaal 3 tot 4 jaar. In dit programma hebben de (lokale) overheden ook een structurele rol ten behoeve van diverse portefeuilles: economie & arbeidsmarkt, onderwijs, maar ook bijvoorbeeld zorg & welzijn en huisvesting. Deze laatste terreinen hebben veel met technologische vernieuwing te maken. Projecten op deze terreinen kunnen uitstekend met scholing gecombineerd worden met oog op de toekomst. Uiteraard zal bij gebleken succes van het programma het streven zijn om het tot een permanent samenwerkingsprogramma te maken voor de partners (met de nodige aanpassingen).

Het regionaal samenwerkingsprogramma kent onder meer de volgende onderdelen:

A. Structurele uitbreiding regionale samenwerking vo-mbo-bedrijven

De ketensamenwerking tussen het bedrijfsleven-mbo en voortgezet onderwijs (vmbo en havo met name) kan verder versterkt worden, bij voorkeur structureel onder regionale regie (onder collectieve verantwoordelijkheid, niet van één partner). Zeker als de v.o. scholen ook support krijgen in hun activiteiten (zie onder C.). Deze regie is geholpen met meer informatie over de ontwikkeling van de arbeidsmarkt, op basis waarvan een regieplan arbeidsmarkt opgesteld kan worden.

Op een aantal fronten kunnen beide schooltypen v.o. en mbo in Woerden en de andere gemeenten intensiever samenwerken in techniekonderwijs en projecten, op schoollocaties en bedrijvenlocaties. Hiermee kan de v.o.-mbo keten versterkt worden. Er zijn nu diverse activiteiten tussen scholen, maar er is voor deze regio (Groene Hart/Utrecht-West) nog geen sprake is van een compleet activiteitenennetwerk. Dit wordt bij voorkeur een netwerk van alle partners in de regio aan de hand met een integraal programma voor het voortgezet onderwijs-mbo-bedrijfsleven. Voorbeelden hiervan zijn er, programma's waarin leerlingen van het v.o. en mbo rondom (crossover-) thema's of projecten van vmbo-3/4 en mbo samenwerken en leren op praktijklocaties (zie B.). Bedrijven kunnen hierbij technische vraagstukken en projecten inbrengen. Op diverse plaatsen in Nederland en in de regio wordt al op deze manier gewerkt.

Aansluiten bij bestaande complementaire techniekrichtingen ROC's

In het bovengenoemde activiteitenprogramma kan voor de samenwerking vmbo-mbo aangesloten worden op de diverse techniekrichtingen en onderwijsinnovaties die bij de ROC's plaatsvinden. Dat betekent dat enerzijds met het MBO Rijnland meer aansluiting wordt gezocht met o.a. Smart

Technology en mogelijk met ROC Midden Nederland op initiatieven van de techniekcolleges zoals bijvoorbeeld (nader te bepalen) Automotive, Bouw & Interieur. Hiermee kan in een aantrekkelijk breed scala van techniekrichtingen samengewerkt worden met het v.o. en hebben beide ROC's hun eigen complementaire bijdrage. Het verdient aanbeveling deze samenwerking verder tot stand te laten komen met de besturen en directies van het mbo.

B. Adopteren model van satellietlabs

In het organiseren van praktijklocaties voor techniekonderwijs zijn de laatste jaren nieuwe inzichten gebruikt, die de efficiëntie verhogen door medegebruik van aanwezige faciliteiten. In plaats van het exclusief voor scholen inrichten van dure techniefaciliteiten wordt er slim gewerkt met een combinatie van grotendeels aanwezige faciliteiten bij scholen en bedrijven. Deze 'satellietlab' werkwijze zien we onder andere terug in het CIV Smart Technology van MBO Rijnland en op andere plaatsen in het land. Bij een aantal bedrijven zijn moderne faciliteiten beschikbaar, waar scholings- en stageactiviteiten plaatsvinden, zowel voor mbo-leerlingen als voor het eigen technisch personeel. Om op deze manier efficiënt met praktijkfaciliteiten om te gaan zou i.s.m. het WTT een inventarisatie van geschikte en beschikbare (bedrijfs-) en schoollocaties moeten plaatsvinden, die gebruikt kunnen worden voor het hierboven beschreven programma. Afhankelijk van de doelgroep die scholing of onderwijs krijgt, kan een geschikte locatie worden gekozen. De vmbo scholen zoals het Kalsbeek geven aan dat de onderbouw leerlingen het liefst een schoollocatie gebruiken, voor de bovenbouw kunnen ook andere locaties in (de regio) Woerden gebruikt worden.

C. Ondersteunen vo-scholen in techniek-/technologie-activiteiten en beleid

De scholen organiseren nu al diverse activiteiten binnen en buiten het technisch vmbo om techniek en technologie onder de aandacht te brengen. Zij doen dat in de voorlichting, in kennismakings-activiteiten en keuzebegeleiding via diverse schoolvakken en projecten. Van programma's voor basisschoolleerlingen tot techniek-profielprogramma's, techniek keuzevakken en profielwerkstukken rond bèta-technische thema's en bedrijfsbezoeken. Ook werkt bijvoorbeeld het Kalsbeek College mee aan de ontwikkeling van nieuwe, moderne keuzevakken als Smart Technology met vele toepassingsgebieden.

Met het besef dat het voortgezet onderwijs funderend onderwijs verzorgt en geen kwalificerend beroepsonderwijs als zodanig, is de vraag waarin zij ondersteuning in willen en kunnen krijgen voor hun bijdrage aan het techniekvraagstuk. Dat zou kunnen zijn in verbetering van de samenwerking met de bedrijven, het samen met andere scholen vormgeven van keuzevakken, het verder afstemmen van technologie-gerelateerde activiteiten etc. Ook kunnen we denken aan uitbreiding of vernieuwing van faciliteiten binnen en buiten de school. Het is wel goed om daarbij het onderscheid te blijven maken tussen activiteiten voor het vmbo (basis/kader en theoretische leerweg), havo en vwo.

Geadviseerd wordt ondersteuning van de scholen op te nemen in het brede programma en deze ondersteuning desgewenst te faciliteren. Inhoudelijk kan afgestemd worden op de techniek-richtingen van het mbo, een aanpak waar diverse vmbo-mbo programma's in het land actief mee zijn. Er zijn regionaal en landelijk inmiddels diverse ervarings- deskundigen beschikbaar om mee te denken en te werken via organisaties als het Platform Bèta Techniek en vergelijkbare intermediaire

organisaties of vergelijkbare programma's. Het is wel aan de scholen om de keuze te maken om te gaan participeren in de kerngroep van scholen in een regionaal programma met gezamenlijke doelstellingen.

3.2.3 Kernlocatie in Woerden voor coördinatie en deel van de activiteiten

Naast het gebruik van de praktijklabs bij scholen en bedrijven is een *centrale locatie* voor het activiteitenprogramma in Woerden wenselijk. Voor het zichtbaar maken van het programma is een herkenbare kernlocatie, van waaruit het programma gecoördineerd wordt, aan te bevelen. Naast een beperkte kantoorfaciliteit heeft deze locatie een modern uitgeruste instructieruimte (voor ca. 15-30 personen) en een open ruimte voor wisselende activiteiten waar bedrijven ook state of art techniekvoorzieningen, apparatuur en producten kunnen plaatsen. Deze zijn voor scholings- en/of demonstratie en promotieactiviteiten. In deze ruimte kan de inrichting wisselen, afhankelijk van de techniekthema's, diensten en producten waar in het programma mee gewerkt gaat worden door het jaar. Om een indicatie te geven van de gewenste vierkante meters voor deze locatie kunnen we denken aan ca. 100-150 m². Deze kernlocatie zou prima in te passen zijn in een gebouw waarbinnen verwante activiteiten plaatsvinden. We kunnen denken aan bijvoorbeeld het Intechnum gebouw, maar mogelijk zijn er diverse opties. Geadviseerd wordt om op korte termijn te onderzoeken welke locaties in Woerden hiervoor geschikt zouden zijn en voldoen aan de diverse criteria.

3.2.4 Voorbereiden meerjarige financieringsaanvraag en betrekken fondsen

Om het meerjarige programma met de beschreven faciliteiten te realiseren is er zowel een businesscase nodig als een strategie om de benodigde fondsen te werven. De kosten van het programma (in de business case) zijn hieronder indicatief uitgewerkt om een beeld te geven van een eerste opzet. Het uitgangspunt hierbij is dat de middelen voor dit (uitgebreide) programma niet door het WTT, de gemeente met de scholen kunnen worden opgebracht. Voor een dergelijk initiatief is voor de eerste jaren financiering vanuit externe fondsen gewenst c.q. noodzakelijk. Fondsen voor de samenwerking techniekonderwijs, bedrijfs-/brancheopleidingen en bedrijfsleven.

Raming kosten regionaal actieprogramma:

- Personele kosten voor de coördinatie/kennismakelaar (minimaal 3-4 dagen/week) : ca. 70k€/jaar
- Inrichting en gebruik van de kernlocatie (100-150m²) : ca. 30k€/jaar
- Activiteiten (promotie/scholing/ondersteuning) : ca. 20k€/jaar
 - promotie- en communicatie (van basisonderwijs t/m mbo(hbo, naast die van/voor bedrijven)
 - de diverse (stimulerings-)projecten met de scholen en bedrijven
 - evenementen zoals in het huidige WTT programma
 - bijdragen aan het ontwikkelen nieuw scholingsmateriaal
 - netwerkactiviteiten (voor zover extra buiten bestaande netwerken).

In totaal komt de eerste raming van de jaarlijkse bedrag om het programma te realiseren daarmee op 120k€. Voor een meerjarig programma op 360-400k€ (3-4 jaar).

Fondsen

Het recente goede nieuws hierbij is dat volgens het Regeerakkoord 2017 er structureel 100mln€ beschikbaar komt voor het technisch vmbo en dat het Techniepact actief blijft. Hoe deze ingezet gaan worden moet nog duidelijk worden.

De regeling Toptechniek in Bedrijf loopt na 6 jaar bijna af, maar er zijn voor 2018 nog 2-3 projecten te honoreren (omvang per project ca. 55k€, aanvraagperiode januari-maart 2018). Ook de RIF-regeling (Regionaal Investerings Fonds) is verlengd. Bij deze laatste regeling is een ROC aanvrager/penvoerder en heeft zij minimaal één partner uit het bedrijfsleven. Daarnaast is er mogelijk toegang tot bijdragen uit opleidingsfondsen van technische brancheverenigingen. De financieringsmogelijkheden van het programma zijn een onderwerp voor nader onderzoek op korte termijn in de startfase.

3.2.5 Twee fasen-aanpak: snelle start lokaal naast voorbereiding compleet gefinancierd

Een programma van de bovengenoemde omvang komt niet op zeer korte termijn tot stand en vraagt voorbereiding. Tegelijkertijd zijn er lopende activiteiten bij de scholen, de bedrijven en vanuit het WTT die continuïteit vragen. En vanuit ervaring weten we dat het op beperkte schaal maar concreet starten verstandig is om een groter programma van de grond te krijgen en uit te bouwen.

De voorbereiding en realisatie van het programma zijn in ieder geval twee verschillende fasen.

De voorbereidings- of startfase heeft op zich ook twee sporen. Het eerste spoor omvat het kwartier maken en de eerste samenwerkings-, scholings- en promotieactiviteiten als voortzetting van het bestaande. Het tweede spoor omvat de voorbereiding van het grote programma. Dit tweede spoor start kort na het eerste en loopt deels parallel, in verband met de rol van de coördinator in spoor 2.

De startfase houdt in:

Spoor 1:

- a. bestuurlijke initiatief organiseren (gemeenten, wethouders, bestuurders)
- b. (tijdelijk) coördinator/kennismakelaar werven (deeltijd 2-3 dagen/week)
- c. starten met het organiseren van een (tijdelijke) kernlocatie voor de voorbereiding en uitwerking van het programma en de financiering
- d. bestaande en enkelen nieuwe scholings-, promotie- en demonstratieactiviteiten starten op die locatie
- e. promotie, communicatie en netwerkactiviteiten vanuit deze locatie opstarten

Spoor 2:

- a. Uitwerken meerjarige totaalprogramma en voorbereiden realisatie.
- b. Onderzoeken en voorbereiden financiering
- c. Bestuurlijke verankering meerjarige samenwerking

Planning en voorfinanciering

Deze startfase, die naar schatting 6-9 maanden in beslag neemt vraagt een voorfinanciering van naar schatting 50-70k. De vervolgpianing van de realisatie hangt, naast de bestuurlijke voortgang in de samenwerking, af van de criteria, indieningstermijnen van subsidieprogramma's en fondsen waar een aanspraak op gedaan kan worden.

4 Volgende stappen met het advies

Om de eerste stappen te kunnen zetten in de richting van dit advies worden de volgende acties voorgesteld

- a. bespreken van deze adviesrichting met de WTT partners
- b. bestuurlijk overleg tussen de genoemde gemeenten en provincie over samenwerking in dezen
- c. overleg met bestuurders mbo i.v.m. regionale samenwerking en bestaande initiatieven
- d. bespreking met de vo-scholen over de behoefte aan ondersteuning
- e. prioriteren van de behoefte van de bedrijven via het WTT
- f. samenwerking zoeken met het Techniepact en nadere verkenning mogelijkheden fondsen.

5 Tot slot

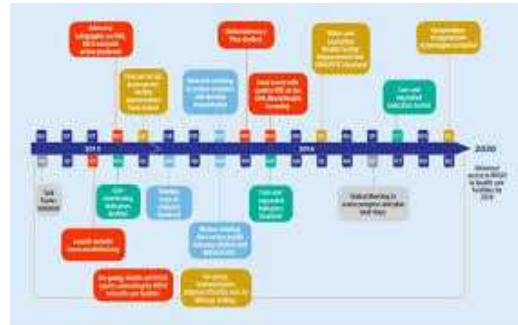
In het afgelopen jaar is in WTT verband veel overlegd. Wat duidelijk is geworden is dat het onderwijs, de bedrijven en de gemeente inmiddels een gezamenlijke ambitie en intentie hebben om er het beste van te maken als het gaat om bèta-technisch onderwijs en (indirect) het behouden van werkgelegenheid in en om Woerden. Elk van de partners heeft ook zijn eigen rol in de hele keten, zijn eigen rol en missie en mogelijkheden. De uitdaging voor de komende jaren wordt om vanuit die gezamenlijke intentie en de eigen rol van overleg naar gecoördineerde activiteiten te komen met meer synergie en op een schaal die werkt. Een aanpak die werkt in bestuurlijke en financiële zin, maar vooral ook in de praktische inhoudelijke samenwerking. Op deze manier kan optimaal gebruik worden gemaakt van de regionale en landelijke kennis en ervaring in het bèta-/technisch onderwijs en de aanpak van scholing in en voor bedrijven.

6 Samenvatting advies in 5 stappen

1. Bestuurlijk initiatief

2. Coördinatie en Programma Regionale Samenwerking

3. Centrale Kernlocatie kiezen

4. Business case en Financiering

5. Fasering aanpak en alvast starten

7 Bijlagen

7.1 Referenties

- 1) Notitie Ruimte voor Techniek, F. Buskermolen, januari 2017.
- 2) Verslag initiatief Techniekmilieu Woerden 1e halfjaar 2017.
- 3) Verslagen overleggen WTT en Gemeente Woerden.
- 4) Meer bèta en technologie op vmbo-TL¹, Platform Bèta Techniek, juni 2017.
- 5) Presentatie Centrum voor Innovatief Vakmanschap Smart Technology, Ria van Oosterhout, ID College, 15 mei 2017.

7.2 Bijlage: vraagstelling gemeenteraad eind 2016 m.b.t. techniekonderwijs in Woerden

- *Wat zijn de mogelijkheden en de kansen voor de middellange (5 tot 15 jaar) en de lange termijn*
- *Hoe kunnen we in Woerden het techniekonderwijs borgen op de verschillende niveaus van het VMBO en het MBO, waarbij de aansluiting met de arbeidsmarkt wordt behouden? En op welke bestuurlijke en bedrijfsmatige wijze zou het geborgd moeten worden*
- *Welke invloeden vanuit lokale ontwikkelingen en regionale ontwikkelingen (en landelijke?) spelen hierbij op welke manier mee (zoals de ontwikkelingen op gebied van keuzeprofielen in het onderwijs, krimp in leerlingaantallen, behoefte van technieksector, etc.).*

¹ Zie voor het rapport: https://www.pbt-netwerk.nl/media/files/publicaties/061716_PBT_M-Tech_Boek_227x285_CMYK_LOWRESS.PDF

7.3 Bijlage: vmbo profielen landelijk

Techniekprofielen

1. Bouwen, wonen en interieur
2. Produceren, installeren en energie
3. Mobiliteit en transport
4. Groen
5. Maritiem en techniek
6. Media, vormgeving en ICT

Overige profielen

7. Dienstverlening en producten
8. Zorg en welzijn
9. Economie en ondernemen
10. Horeca, Bakkerij en Recreatie

7.4 MBO Rijnland – Partners project Smart Technology

Centrum voor Innovatief Vakmanschap

HET CIV IS OP 1 FEBRUARI 2015 GESTART MET 31 PARTNERS BEDRIJFSLEVEN (20), ONDERWIJS (8) EN GEMEENTEN (4)

We verwelkomen continue nieuwe partners

